

Autorka: Magdalena Bernat-Protaziuk

Centrum Edukacji RYM I RYTM

Scenariusz zajęć dla oddziałów przedszkolnych

Chodźmy nad Srebrną

Czas trwania: ok 60 min. + czas potrzebny na dojście nad rzekę Srebrną

1. Cele:

- rozbudzenie zainteresowań topografią Mińska Mazowieckiego – poznanie dwóch głównych rzek;
- wyjaśnienie pochodzenia nazwy miasta;
- rozpoznawanie charakterystycznych miejsc w mieście – umacnianie lokalnej więzi;
- uwrażliwienie na piękno mińskiej przyrody;
- kształcenie umiejętności wyjaśniania dwuznaczności tekstu literackiego;
- rozwijanie wyobraźni i plastycznej kreatywności dziecka;
- wzbogacenie słownictwa;
- nauka współdziałania w grupie;
- wychowawczy - inspirowanie do aktywności fizycznej, zachęta do rodzinnego spędzania czasu oraz dalszego poznawania miasta.

2. Metody pracy:

- lekcja w terenie nad rzeką;
- słuchanie wiersza;
- praca w grupach;
- wizualne przedstawianie bohaterów utworu literackiego;
- rozmowa z elementami dedukcji.

3. Materiały dydaktyczne i inne potrzebne materiały:

- wiersz „Chodźmy nad Srebrną” Magdaleny Bernat-Protaziuk;
- koce piknikowe/maty;
- kolorowe kredy;
- kopie pracy domowej (załącznik nr 1).

Przebieg lekcji w terenie

1. Przejście ulicą Bulwarną wzdłuż rzeki w stronę parku. Nauczyciel prosi, by w trakcie przemarszu dzieci obserwowały rzekę i otaczającą ją przyrodę.

Nad rzeką lub w parku dzieci siadają na ławkach lub przyniesionych kocach, matach na trawie (w bezpiecznej odległości od wody, jednak tak, by ją widzieć).

Nauczyciel pyta uczniów o ich wrażenia?

- Jaka jest rzeka? (szeroka czy wąska, płytka czy głęboka)
- Czy wiedzą jak się nazywa? Skąd może pochodzić ta nazwa?
- Co zaobserwowali wokół rzeki? Jakie rośliny/ptaki?
- Co to jest dolina rzeki i czy Srebrna też tworzy dolinę?

2. Głośne odczytanie wiersza przez nauczyciela:

Magdalena Bernat-Protaziuk

Chodźmy nad Srebrną

Chodźmy nad Srebrną – strugę – nie rzeczkę,
powiem Ci o niej krótką bajeczkę.

Srebrna i Mienia – dwie siostry małe,
zrodziły się kiedyś w piaskowej skale.

Srebrna zgrabniutka, jak z gwiazd alei,
Mienia za gruba, wciąż się rumieni.

Chciałaby bardzo się zmienić Mienia,
lecz głowa pęka jej od myślenia.

Srebrna powiada: „Nie martw się Mienia,
dodam Ci blasku z mego strumienia”.

I od tej pory Mienia się mieni,
jak lśniący diament pośród kamieni.
Srebrna za Mienią za to przepada,
więc z szumem do niej na plotki wpada¹.

¹ Srebrna ma swoje ujście w nieco większej od niej Mieni w miejscowości Podrudzie. Prawdopodobnie od nazwy *Mienia* wzięła swoją nazwę osada *Mensko* – dzisiejszy Mińsk Mazowiecki.

3. Omówienie utworu:

- a) Kto jest głównym bohaterem wiersza? Kto poza Srebrną pojawia się wierszu i dlaczego?

Nauczyciel podaje krótką informację dotyczącą rzeki Mieni.

- b) Dlaczego autorka wiersza uznała, że za siostry?

4. Podział dzieci na dwie grupy – Srebrna i Mienia

Nauczyciel odczytuje wiersz jeszcze raz, a grupy muszą zapamiętać jak najwięcej cech opisujących swoją rzekę Srebrną lub Mienię. Jakie są? Czym się różnią?

5. Nauczyciel podaje przykłady dwuznaczności – w tym celu pyta:

- Co znaczy przepadać za czymś/ za kimś? (bardzo lubić, uwielbiać) A co to znaczy przepaść gdzieś? (zniknąć, zginąć bez śladu)

- Którego znaczenia użyła autorka wiersza, pisząc: „Srebra za Mienią za to przepada”? Uczniowie naprowadzeni przez nauczyciela powinni wydedukować, że używa obu znaczeń jednocześnie – jednego dosłownie (rzeki Srebrna ginie za Mienią), a drugiego po to, by pokazać, że siostry z bajki bardzo się lubią. Jest to tzw. dwuznaczność.

- Co to znaczy wpadać do kogoś np. na kawę, na plotki? (przyjść do kogoś znajomego) A co znaczy, gdy mówimy o rzekach, że jedna wpada do drugiej? (jedna wpływa do drugiej).

- Jak uczniowie rozumieją zakończenie wiersza:

„...z szumem do niej na plotki wpada”? Czy tam również ukryta jest dwuznaczność?

6. Każda grupa naradza się, a następnie rysuje kredą na chodniku, jak wyobraża sobie swoją rzekę z wiersza – czy jako rzekę, czy jako osobę? Ważne jest, by zaangażowana w rysowanie była cała grupa, a na końcu obie rzeki (obrazki obu grup) połączyły się, tak jak rzeki w rzeczywistości.

7. Wspólne oglądanie dzieł i docenienie pracy grup przez nauczyciela.

8. Na koniec zajęć zagadka – Od której rzeki pochodzi nazwa naszego miasta?

Czy uczniowie wiedzą, jak brzmiała dawna nazwa miasta? (Mensko) – osoba chętna zapisuje nazwę kredą na chodniku.

9. Powrót do placówki. Rozdanie i wyjaśnienie na miejscu pracy domowej.

Załącznik nr 1

Praca domowa:

Zaproś kogoś dorosłego na wspólny spacer po Mińsku. W czasie spaceru poproś o odczytanie podanego poniżej wiersza. Wspólnie odwiedźcie, a następnie zaznaczcie numerami na mapie miasta* wszystkie miejsca, które pojawiły się w wierszu (1-6).

Magdalena Bernat-Protaziuk

Wiosną

Zróbmy sobie po Mińsku wycieczkę,
powrócymy się razem troszeczkę,
by móc w końcu się sobą nacieszyć
i nie spieszyć, po prostu, nie spieszyć.
Przysiądziemy się do Himilsbacha (1),
posłuchamy wraz z nim śpiewu ptaka.
Pochodzimy Bulwarą nad rzeką (2),
zjemy lody (3), bo stąd niedaleko.
Zobaczymy też w parku fontanny (4),
potem Kościół Najświętszej Panny (5).
I gdy w końcu na rynku (6) siądziemy,
to do wniosku wspólnego dojdziemy,
że gdy wiosna przychodzi nareszcie,
to najpiękniej jest tu – w naszym mieście!

*Fragment mapy pochodzi z <https://www.minsk-maz.pl/748,plan-miasta>

